

JAUNAIS CELS

Agrofirmas «Sorkonais Oktobris» laikrosts

NO TREŠDIENAS LĪDZ TREŠDIENAI

UZ JAUNO PAGRIEZIENU

29. augusta rīta agrofirmas «Sarkanais Oktobris» kultūras nama lielajā zālē notika kopsaimniecības pilnvaroto sapulce. Tajā izskatīta informācija par 1990. gada

ražošanas uzdevumu izpildi, saimniecības tālākās attīstības perspektīvas.

Stikāk par visu to pastāstīsim laikraksta nākamajā numurā.

NOLEMTS VALDĒ

Kārtējā kopsaimniecības valdes sēdē izskatīta rudens lauku darbu gaita. Šī gada apstākļos ir ļoti svarīgi lietderīgi izmantot katru iespēju, lai glābtu ražu. Šim nolūkam valde izstrādājusi neatliekamu pasākumu programmu, kuru mērķis efektīvi izmantot katru laba laika brīdi, strādāt straus tempus un mērķtiecīgi, savlaicīgi uzsākt kartupeļu un saknauņu novākšanu, ziemāju sēju.

Kolhoza bilancē ir desmit (159 dzīvokļi) daudzdzīvokļu nami un 47 viendzīvokļu mājas, dzīvojamā fonda bilances vērtība ir 2484,1 tūkstoši rubļu. Ties maksā par to visu pašlaik gadā sastāda 9149 rubļi. Citi dati par 1990. gada

procenti ekspluatācijas izdevumu. Valde uzdeva plānu nodalī līdz šī gada 1. oktobrim izstrādāt trīs maksas, garāžu un saimniecības ēku iznomāšanas atskaitījumu jaunus normatīvus tādējādi, lai ar tiem pilnīgi varētu segt izdevumus. Kolhozniekiem, tāpat arī tiem, kuri strādā saimniecībā, bet nav tās locekļi, paredzētas nolaides piecdesmit procentu apjomā.

Jaunajiem normatīviem jāstājas spēkā ar 1991. gada 1. janvāri. Bez tam, tiek noteikta kolhoza individuālo māju un saimniecības ēku, dzīvokļu tagadējā vērtība, lai tos pārdošanu kopsaimniecībā strādājošajiem saimniecības palīkiem.

PALDIĒS PALĪGIEM!

Šīs vasaras brīvdienās piecdesmit četri Riebiņu vidusskolas audzēkņi strādāja kopsaimniecības «Sarkanais Oktobris» laukos. Trīsdesmit Preiļu abu vidusskolu audzēkņi strādāja mūsu saimniecības frešajā ražošanas iecirknī — cietes rūpnīcā.

Divdesmit seši Riebiņu vidusskolas skolēni izstrādājuši vairāk par divdesmit dienām, veikuši lielu darbu. Tie ir Ainārs Rumaks, Vjačeslavs Rumaks, Vladimirs Jelisejevs, Līga Belousova, Māriete Belousova, Lolita Erte, Vadims Verze, Aleksejs Izotovs, Dzintars Dzenis, Jānis Pauniņš, Janīna Pauniņa, Andrejs Mihailovs, Romāns Bikovs, Jevgēnijs Maslobojevs, Eduards Maslobojevs, Snežana Vaselāne, Juris Verza, Ilona Vaselāne, Liāna Pavlova, Genādijs Ivanovs, Pāvels Abajevs, Aleksejs Abajevs, Alesandrs So-

ā Sodien, cienījamie lasītāji, sveicam jūs Zinību dienā, stāstām par svarīgākajiem notikumiem agrofirmā, iepazīstinām ar pagasta padomes sesijas lēmumiem, jaunsaimeņu dienām un nedienām, tēsticām pievērsties aītkopībai. Turpinām izrakstus no vēstulēm un paziņojam, ka uz publikācijām atbild amatpersonas.

ā «Lobreit Latgola» 5. laidienā sniedz pārskatu par latgaliešu rakstniekiem, ziņas par kultūras dzīvi, jaunākos sacerējumus dzejā un prozā.

ā Ceturtā lappuse atvēlēta sporta informācijai, turpinās stāstījums par Daugavpils cietoksni.

«Dar' man, tēv(i)s pastaliņas...»

«Dar' man tev(i)s pastaliņas, pērc man staltu cepurīti...» ar tādiem vārdiem bērņus uz skolu aicina mīļa un sena dziesmiņa. Grūti mazajiem šķirties no vasaras priekiem un vieglas dzīves, no interesanta darba, ko darīja lielākie bērņi, un atkal doties ceļā uz zināšanām. Īpaši tiem pašiem mazākajiem, kuri šodien pirmo reizi verdurvis mācību kabinetā vai klasē skolā. Mazās sirsniņas sit bijīgi, jo taču apkārt viss ir jauns, svešs, nav zināms, kā būs šajā noslēpumainajā skolā, un arī priecīgi — beidzot arī viņi jau lieli, gandrīz pieauguši. Nav joku lieta — skolēni, audzēkņi! Viņi nu ir cilvēki, kuri sāks ielūkoties nepazīstamajā un vilinošajā pasaulē, zinībās, kas slēpjas grāmatās, rakstības noslēpumos. Ne mazums safrakuma būs arī tiem, kuri jau aiz gadiem atstājuši savu pirmo atnākšanu uz skolu mācīties, kuri tagad daudz zina un prot — arī viņiem būs jālūkojas jaunus noslēpumus, jāturpina ceļojums pa zināšanu pasauli...

Nu viss jāliek pie malas — tagad galvenais mācīties. Ne jau kā pagādās, bet labi. Dzīve sākusi jaunu apgriezīnu vēstures ritenī, jaunu skrējīnu uz nākotni. Lai to ceļu, vajadzīgi sagatavoti cilvēki, kam bez citām labām īpašībām ir dziļas zināšanas, augsta kultūra.

Šorīt gailītis nodziedāja agri, modinādams bērņus uz skolu. Sveicam visus, jaunie draugi un jūsu skolotāji, ar mācību gada sākumu, vēlam sekmes, izturību, veiksmīgu darbu!

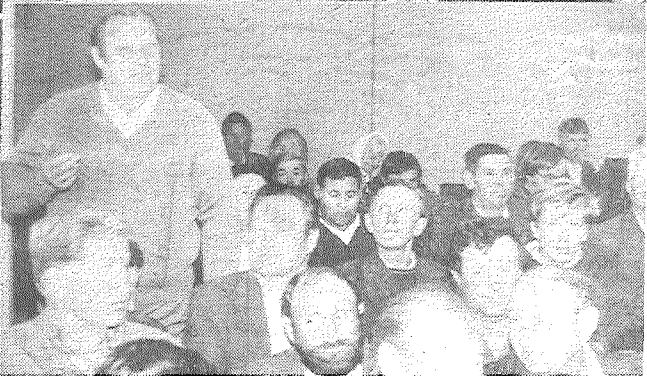
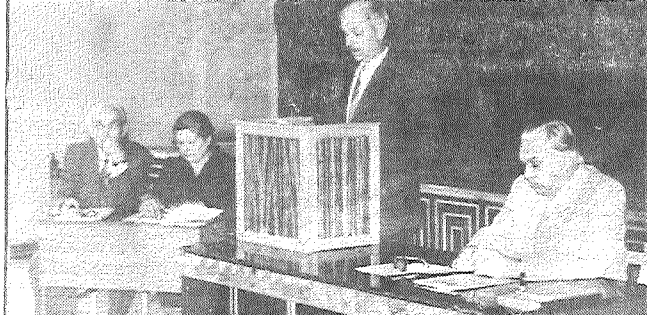
AIZVAKAR

rajona kultūras namā bija svētki — lielā skolotāju apspriede augustā. Būrtība jau viss ir lauku izrunāts un skaidrs par jaunā mācību gada iesākšanu, pedagogi un bērņi dāru darbinieki pulcējās uz svinīgu tikšanos ar rajona vadību, saviem kolēģiem. Bija ieradies ... Aglonas dekāns P. Onckulis, Latvijas Republikas Izglītības ministrijas, kuras kabinets, kā zināms, atjaunojās 21. augustā, skolu inspekcijas pārstāve Zennija Aldermane, citi gaidīti

ciemiņi.

Sogad rajona pedagogu saimī papildinājuši 32 jauni skolotāji. Viņus sveica ar stāšanās amatos. Tika pieminēti tie no skolu vadītājiem un skolotājiem, kuri sasnieguši balto vecumu — viņiem pasniedza ziedus, pateicās par nesavtīgo darbu izglītības druvā.

Svētki noslēdzās ar koncertu, kurā piedalījās rajona skolotāju koris, deju kolektīvi un lauku kapella.

Šā gada 29. augustā pilnvaroto sapulcē pieņemts lēmums par paju savienības dibināšanu uz tagadējās kopsaimniecības «Sarkanais Oktobris» bāzes. Pārejas posms noteikts līdz 1991. gada 1. janvārim, līdz tam laikam

Tatjana Gromova, arodkomitejas priekšsēdētāja

Pagasta padomes trešajā sesijā

22. augustā uz šī sasaukuma trešo sesiju sanāca divas trešdaļas no visiem 30 ievēlētajiem pagasta padomes deputātiem. Pirms nedēļas izziņotā sesija nebija varējusi notikt, jo nespēja sapulcināt pat pusi deputātu. Būtu bēdīgi, ja tāda prakse pārvērstos par tradīciju.

PAGASTA DZĪVES PAMATNOTEIKUMU PIENĒMŠANA

Sesijas darba kārtībā galvenais bija ļoti svarīgs jautājums: par soda naudas apmēriem tajos gadījumos, kad tiek pārkāpti pagasta dzīves pamatnoteikumi. Lēmumprojekts par to bija publicēts mūsu laikraksta 9. jūnija numurā, tātad visi interesenti ar to varēja iepazīties. Jāteic, ka savus priekšlikumus pēc tam bija iesūtījis vienīgi deputāts Ilmārs Meluškāns.

Sesijā, lēmumprojekta apspriešanas gaitā, deputāti izteica vēl dažus piemirstus punktus: piemēram, par soda naudu tiem, kas bojā siltumtrasi, vecākiem, kuru bērni neievēro skolēnu uzvedības noteikumus vakaros, nakts traucē ciemata iedzīvotāju mieru, vēl citus papildinājumus. Pilnībā visu lēmumu pub-

licēsim mūsu laikraksta nākamajā numurā.

Lai nolemtais nepaliktu tikai uz papīra, sprieda arī par to, kā nodrošināt tā īstenošanu. Nolēma ieviest savu kvīšu sistēmu, lai deputāti un citi kontrolēt tiesīgi komisiju locekļi varētu izmantot kvītis soda naudu iekasēšanai. Tāpat tika nolemts regulāri rīkot reidus par pagasta dzīves pamatnoteikumu ievērošanu. Šajā nolūkā depu-

tāti no sava vidus izraudzīja divus pārstāvjus — Pēteri Skuteli un Ilmāru Meluškānu, kuri organizēs šos reidus un sameklēs sev palīgus. Par piedalīšanos reidos šie cilvēki saņems ne tikai lēmumā noteikto soda naudas procentu, bet arī samaksu no pagasta budžeta.

INFORMĀCIJA TIEM, KAS VĒLAS SAŅĒMT ZEMI

Otrs darba kārtības punkts — zemes komisijas ievēlēšana, lai Riebiņu pagastā taisnīgi un saprātīgi risinātu gaidāmo agrāro reformu. Šajā komisijā ievēlēja deputātus Akinfu Maslobojevu, Anatoliju Sabanski, Ainu Tumašovu, Jāni Valteru un Sofiju Vjaksi. Visiem tiem, kas vēlas iegūt vai atgūt savā īpašumā zemi Riebiņu pagasta teritorijā, iesniegumi jānodod Ainai Tumašovai pagasta izpildkomitejā līdz 1991. gada 1. jūlijam.

PAR PAGASTA PAŠVALDĪBU

Būtiski svarīgs bija arī trešais apspriežamais jautājums — par pašvaldības ieviešanu Riebiņu pagastā. Riebiņieši tūlīt pēc Līvānu pilsētas un Rušonas pagasta būs pirmie jaunā ceļa gājēji. Kā viss nebija šis, dzīvē nepārbaudītais, šis pasākums prasa ļoti rūpīgu apdomāšanu un sagatavošanu. Pagastam pašam pil-

nībā būs jāpārņem savā ziņā visas kultūras, sadzīves, bērnu un citas iestādes un organizācijas, pašam sevi jāfinansē.

Sesijā ievēlēja komisiju, kurai jāsavstājas parēja uz pilnīgu pagasta pašvaldību. Komisijas sastāvā ir Zoja Agafonova, Alevtina Krasnopjorova, Ilmārs Meluškāns, Anatolijs Sabanskis, Pēteris Smukša, Aina Tumašova un Sofija Vjakse.

LAI TAISNĪGĀK SAPALĪTU DEFICITPRECES

Izpildkomitejas priekšsēdētāja Aina Tumašova pastāstīja par sūdzībām, kas ienāk no iedzīvotājiem sakarā ar pagasta veikalu neapmierinošo apgādi ar precēm. Daļēji tas izskaidrojams ar to, ka rajona patērētāju biedrība neņem vērā pagasta iedzīvotāju lielo skaitu, kā arī Riebiņu veikala popularitāti un izdevīgo (precu deficīta apstākļos gan pareizāk ir sacīt — neizdevīgo) ģeogrāfisko stā-

vokli: tie iepērkas arī daudz garāmbraucēji. Tāpēc deputāti vienotās lūgt patērētāju biedrībai pārskatīt precu fondu piešķiršanas praksi, ņemot vērā iepriekš minētos apstākļus.

Ilgāku apspriešanu prasīja tas, kā nodrošināt, lai deficītas rūpniecības preces, kuru iegādei taču nav fondu, vienmēr nonāktu praktiski vienu un to pašu pircēju rokās. Tika piedāvāti vairāki priekšlikumi. Par visracionālāko un vienkāršāk īstenojamo ar lielāko lietderības koeficientu tika atzīts šāds. Turpmāk pagasta veikalu vadītājiem iepriekš jāpaziņo izpildkomitejai par deficīta precu saņemšanu. Izpildkomiteja savukārt par to pacenšas informēt iedzīvotājus un precu pārdošanas laikā kopā ar veikala komisiju ierodas veikalā ar speciāli sastādītiem sarakstiem, kuros atzīmē, kuri pircēji šajā reizē ir ieguvuši, teiksim, ilgi gaidītās vīriešu zeķes, lai nākamajā reizē palūgtu viņus pagaidīt, kamēr tās tiek arī tiem, kam nav laika tik bieži «sturmēt» veikalā. Citādi tieši viscentīgākie kopējo labklājību nodrošinošo darbu darītāji — mehanizatori, slaucējas — nereti paliek pabērnu lomā.

Pēc tam sesija darbu beidza. M. Gekša

RINDAS NO VĒSTULĒM

Gribu sazarbīties

Kod uzynoju, ka agrofirma soc izdūt savu avīzi, tod nū-dūmoju, ka tei byus šaura, tikai sovīm agrofīrmās cylvākim dūmota, todēļ dreizy aizmersu. Bet, kod maņ beja izdeveiba redzēt šos avīzes 27. (167.) numeri, saprotu, ka byušu jos aboneitojs. Es pat vālātūs sanimt vvsus īprīkšējūs numerus.

Asmu porsteigtis un sajūsmynots, ka Jysu laikrosts publiceļ latgaliski un roksta par Latgali tik pošus un vērtēigus materialus.

Pi raizes izsoku cereibu, ka ari pats atrasšu pi jvusim publiceisonas īspējas.

Vysu lobu vēlejut

Ontans Sļysans

Bolvu rajona Upeites cīms

ATBILD LAIKRAKSTAM

Par Preiļu vecajiem kapiem

Atbildot uz V. Kokorītes rakstu «Laiks sākt sakopt laukraksta «Jaunais Ceļš», varu pastāstīt, ka vecie Preiļu kapi tiek kopti jau divus gadus. Pēc LKF Preiļu kopas iniciatīvas ar aktīvu LTF Preiļu nozaļas valdes atbalstu jau pagājušajā gadā aizvērts liels daudzums stikla lausku un citu atkritumu, tika izcirsti biezie krūmi, atstājot tikai nelielu daļu.

Kopšana un sakārtošana turpinās arī šī gada pavasara laikā.

Kapos ir daudz iznīcinātu pieminekļu, kurus atjaunot mēs, diemžēl, nevaram. Ir bijis priekšlikums nolīdzināt kapu virsmu un iesēt zālāju, varbūt laikraksta «Jaunais Ceļš» lasītājiem ir kādi priekšlikumi šajā ziņā, mēs tos labprāt izskatītu.

Izpildkomitejas priekšsēdētājs J. Brics

Tādu atbildi saņēma no Preiļu pilsētas izpildkomitejas uz V. Kokorītes ierosinājumu, godinot Lāčplēša ordeņa kavaliera Ignāta Beča piemiņu, sakopti pilsētas kapsētas daļu, kurā kādreiz apbedīja Līvānieku sādžas vecos ļaudis.

Par to, ka pašu iedzīvotāju nolaidības dēļ aizlaistās kapu kopīņas praktiski vairs nav atjaunojamas, ar izpildkomiteju vienprātis ir arī Preiļu dekāns Alberts Budze.

Toties nekādas atbildes nav no Preiļu pagasta izpildkomitejas, kaut gan laikraksta izgriezumu ar lūgumu izteikt savu viedokli aizsūtījām arī uz šo vietējās varas iestādi jau vairāk nekā pirms mēneša — 18. jūlijā. Vai izpildkomitejas darbinieki būtu tik noslogoti? Nevar būt, ka nieka atbilde uz lasītājas vēstuli būtu pārāk darbietilpīgs pasākums. Kā tad izpildkomiteja tiks galā, ar daudz nozīmīgāku pagasta dzīves jautājumu regulēšanu?

Bet attiecībā uz Preiļu pilsētas vecajiem kapiem, papildinot V. Kokorītes domu, varētu būt šāds ierosinājums: vietējiem novadpētniekiem un muzeja darbiniekiem būtu jāpazīna, kādi sava novada vēsturei nozīmīgi — ar labiem, kaut arī ne obligāti lieliem darbiem — cilvēki kapsētā guldīti, un jaunizveidotajā zālienā uzstādīt viņiem piemiņas zīmes. Tā mēs būtu atdevuši savu goda parādu pierādot, ka nepiederam mankurtu dzimtai.

Katrs saimnieks kā var un prot, un katram iznāk pēc viņa varēšanas. Man patīk metode, kādu savai saimniecībai pamatā licis Henrihs Vibornajs ar brāli Evaldu, tēvu Jāzepu un māti Antoinu. Viņš ir pats jaunākais šajā ģimenē — divdesmit četri gadi. Brālim — par četriem vairāk, tēvs nupat pensijā, mātei vēl līdz tam jāpagaida. Visus pasākumus, kas saistās ar saimniecību, viņi apspriež kopā četradā. Abi vecāki mūžu nostrādājuši lopkopībā, bet nu dēla saimniecībā Jāzeps iemācījies vadīt traktoru un veikli pieved lopbarību, izdara citus darbus. Govis slauc mehānizēti, tur ar aparātiem saimnieko dēli, mātei jā rūpējas par to, lai pienu novietotu atdzesēšanas kamerā — tāda iegādāta nesen, un otrajā pusgadā Vibornaju jaunsaimniecība līdz ar to Preiļu siera rūpnīcai sūta 1 šķiras pienu. Tovar, kad ciemojos pie viņiem, brāļi steidza ar kombainu piekult miežu krāvu, ko tūlīt pat grastījis vest uz Daugavpils labības kombinātu. Kamēr nav savas kaltes, jāizlīdzās tā. Brauc abi, tātad, piena slaukšana palikot vienai pašai māmuļai. Tā viņa spriež, bet dēli saka: uz Daugavpili braukšot pēc slaukšanas.

Darba viņiem savā saimniecībā atliku likām. Apsaimnieko 42 hektārus, ap desmit hektāriem aizņem mežs. Un nu ir karstais ražas novākšanas laiks. Labība — auzas un mieži — auguši labi, bet saveldrējusies, kamēr viens

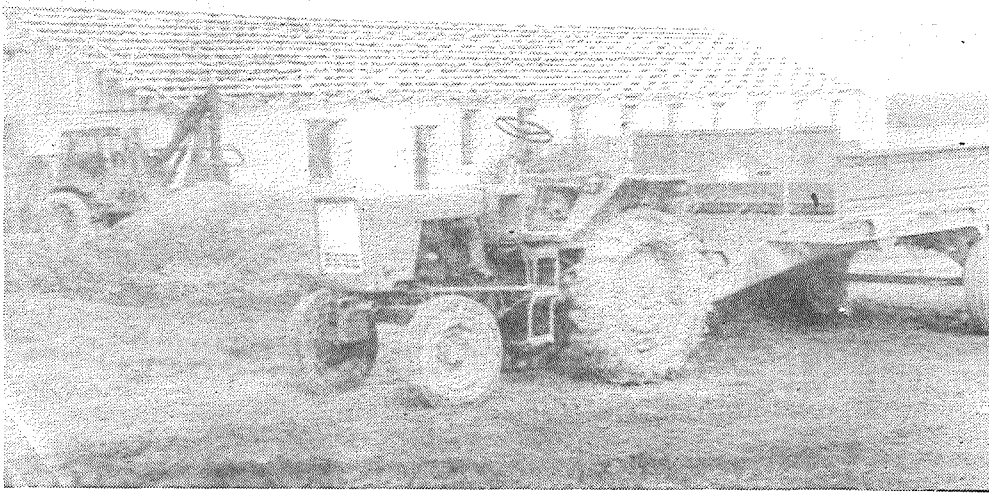
brālis vada kombainu, otrs paceļ sagulušos stiebrus — gribas nopļaut zemu un līdzeni. Iegādāts tik daudz lopu (pirka teļus un paši audzēja)

niekojot, izveidoti droši pamati. Jaunsaimnieki tikpat kā visu darbu veikšanai iegādājušies tehniku — kravas automašīna

šīnu, kas masu nesasmalcinātu iekrauj piekabē...

Daudz tehnikas viņi iegādājušies lielajā saimniecībā — kolhoza «Sarkanais Oktobris»,

UZ DROŠIEM PAMATIEM

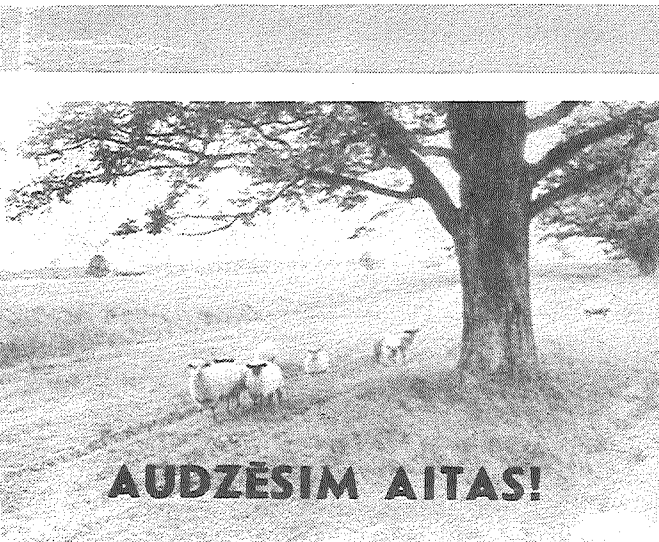
un tehnikas, ka, ja nu pēkšņi sadomātu atteikties no patstāvīgas saimniekošanas, tos pārdodot, varētu pilnībā atdot

valstij aizņemto naudu un vēl pašiem paliktu pietiekami peļņas. To lepnī saka māte. Tātad, nekāds bankrots nedarā, tātad pirmajā gadā, prasmīgi un tālredzīgi saim-

(nopirkta karaspēka daļā pēc sludinājuma avīzē), trīs ritenī traktori — viens «Belarusj» un divi mazie, jau pieminētais kombains, izklīdētājpieka-

be, sējmašīna, pļaujmašīna, kultivators, arklis, siena rušnātājs un citi sīki rīki. Brāļi norūpējušies, kur dabūt kārtīgu arklu, tādu zāles pļaujma-

tur var nopirkt arī rezerves daļas, saņemt arī kādu palīdzību (piemēram, lauku apmīlošanā pret nezālēm un tml.), kas ļoti svarīgi jaunsaimniecībai. Par to viņi ļoti pateicīgi. Agrofīrmās eksperimentālais projektēšanas un konstruēšanas birojs izgatavojis projektu kūts celtniecībai. Tās galvenais korpuss jau zem

AUDZĒSIM AITAS!

Zemnieku saimniecībā aitas vienmēr ir bijušas vislētākais mājdzīvnieks, — aitam nav vajadzīgas kapitālas mītnes, to galvenā barība ir ganī-

bu zāle un pašu sapļautais siens. No ganībām, kur ganās govīs, pārtiek arī aitas. Barības patēriņš ir 5 aitas ir līdzvērtīgas vienai govij, tur-

klāt spēkbarības nepieciešams ievērojami mazāk. Ziemā aitas vajag vienu zirga vezumu (400 — 450 kg) smalkstiebraina siena un 200 — 400 kg lopbarības sakņu. Augstas produktivitātes iegūšanai nepieciešama arī spēkbarība, īpaši pēdējā grūsnības periodā un jēru zīdīšanas laikā (0,30 — 0,50 kg dienā). Lopbarību papildina arī lapu koku slotiņas.

No aitam iegūst ļoti vērtīgas un vajadzīgas izejvielas — vilnu, kažokādas, kā arī diētiski augstvērtīgu jēra gaļu (zinātnieki atzinuši, ka tā ir ekoloģiski tīra).

Tiem, kas vēlas nodarboties ar aitikopību, jābūt iespējai sagādāt sienu ziemai un pietiekamai ganību platībai, lai aitas ar jēriem vasarā pārtīktu tikai no ganību zāles. Vasarā — ēnainam atpūtas un nak-

šņošanas aploka vai nojumei. Vēlams labs ganu suns.

Mūsu republikai vispiemērotākā ir ātraudzīgā gaļas-pus-smalkvilnas Latvijas tumšgalves aitu šķirne, kas izveidota laikā no 1922. līdz 1940. gadam.

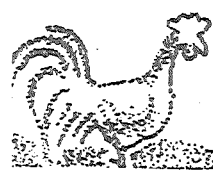
Visizdevīgāk aitas apliecināt augustā vai septembrī, jo tad jēri dzimst ne vēlāk kā janvārī vai februārī, tādējādi līdz ganību sākumam mazuļi ir nostiprinājušies un spēji pilnīgi izmantot ganību zāli.

Lai uzlabotu aitu ciltsvērtību un izslēgtu tuvradniecisko audzēšanu, teiktī jākastrē, bet aitas jāaplecina ar augstvērtīgu teļiem, ko var iegādāties vai iznomāt. Ganāmpulka papildināšanai jāizvēlas aitiņas, kas dzimušas kā divtās vai trīntās, — tā iespējams izaudzēt auglīgas aitas.

No vienas aitu mātes ar

diviem jēriem, kas dzimuši janvārī, februārī, var iegūt vidēji 6—7 kg vilnas un katram 8—9 mēnešus vecam jēram 40—50 kg lielu dzīvsvāru. Pēc pašreizējām cenām viena aita gadā var dot 450—500 rubļu naudas ienākuma. Saimnieki var parēķināt un apsvērt, cik viņu saimniecībai tas ir izdevīgi. Kā papildinājums katrai saimniecībai aitikopība, protams, atmaksājas un dod peļņu.

Izziņai: pavisam Preiļu rajonā (individuālajās un sabiedriskajās saimniecībās) ir 8550 aitas, tajā skaitā kolhoza «Galēni» 200 un padomju saimniecībā «Aglona» 500 aitas. Pēc Latvijas Lopkopības un veterinārijas zinātniskās pētniecības institūta vecākās zinātniskās līdzstrādnieces L. Spalviņas materiāliem

Lobreit Latgola

№ 5

NŪVODA LITERATŪRĀ APVĪNEIBA

№ 5

KAS JI BEJA...

Myšu tagadējo jauno paudze, pat vidējos paaudzes laudis, moz kū zyna par latgaļu literatūru nu šo godsymta sokuma, kas ir myšus mantojuma zaļa fonds. Grybu mozlīt atgodynot par šim cylvākim, kam beja lela lūma tautas atimūdā un apgaismošonā. Nūsauksū tūs, kas myšu nūvoda literatūru ar sovīm dorbim kuplynoja laikā nu 1904. leidz 1944. godam.

Ti ir Aleksandrs Adamāns (1908—1936), Konstantīns Aizpurs, Alba (Albina Kundzeša, 1909—1937), Aleksandrs Ancāns (1910—1944), Marija Andžāne (1909—1989), Meikuls Apels (1901—1941), Pīters Apšintīks (1887—1941), Romualds Barkovskis, Cērpiņu Blauzga (Pīters Kulšs), Jezups Cakuls, Stanislavs Cunsks (1892—1915), Ceču Jezups (Jezups Kindzulis, 1883—1941), Konstance Dāugule, Dominika (Dominika Kundzeša), Mikēls Dukajskis, Dzērksteņa (Genovefa Upeneica, 1909), Augusts Eglojs (Ciprijans Pok-

rotnīks, 1904), Edgars Ego (Stanislavs Belkovskis), Aleksandrs Garančs (1909—1969), Natālija Giluča (1919), Pīters Gilučs, Jons Gorbunovs, Daniels Grečs, Andrivs Jūrdžs (1845—1925), Viktors Kaupužs, Francis Kemps (1876—1952), Jons Klīdzējs (1914), Veronika Kivlineica, Eduards Kozlovskis (1876—1941), Vaclavs Krops (1885—1828), Eduards Krustāns (1871—1953), Izidors Kūkojs, Izidors Kundzešs, Donāts Latkovskis (1912—1943), Leonards Latkovskis (1905), Apolonija Lavrinoviča, Povuls Laizāns (1888—1933), Latgalāns (Pīters Strods, 1892—1960), Alberts Lobreitēns, Vladislavs Locs-Vaideāns (1912—1987), Jons Logins (1914—1943), Madsolas Jons (Jons Ludboržs, 1913—1975), Vincents Mickāns (1913—1942), Pīters Miglīnīks (1850—1883), Viktors Mundurs-Skuja (1914—1941), Francis Murāns (1915), Nikolajs Murāns, Naaimērstule (Rozālija Tabine, 1890—1965), Norberts Neikšanīts

(Norberts Repša, 1913), Matēiss Olūtenš (Ontons Laizāns), Ondžu Pīters (Pīters Baško, 1901—1969), Jons Opycāns, Ozeifs (Jezups Kazlāss), Juris Pabērzs (1891—1961), Ontons Pastors, Konstantīns Plencintīks (Konstantīns Strods, 1908), Povuls Prikujs (1910—1966), Seimāns Putāns (1892—1969), Konstantīns Raudīve (1909—1974), Stanislavs Rāzna, Jons Rečs (1907—1939), Jons Regža, Ontons Raupains (1906—1976), Eleonora Salineica, Dominīks Sārksna, Jons Sātmaļnīks (Jons Zabarovskis), Stepons Seils (1909—1979), Jons Silkāns, Ontons Skrynda (1881—1918), Marta Skuja (Valerija Galvanovska, 1915—1946), Augusts Smagars (1910—1985), Pīters Smeļters (1868—1949), Alberts Sprūdžs (1908—1944), Vladislavs Strods (1905—1942), Francis Skoda (Jons Bučintīks, 1908—1989), Tomass (Tomass Selickis), Francis Trasuns (1864—1926), Jons Turkopulis (1899—1939), Viitolds Virsnis (Reinholds Putnīšs, 1881—1934), Pīters Voitkāns (1902—1945), Viktors Vonogs, Jons Znūtenš (1919—1942).

Nu šīm literatim lauloī dzeives draugi beja Francis Kemps un Konstance Dāugule, Konstantīns Plencintīks un Marija Andžāne, Viktors Mundurs un Valerija Galvanovska, Tomass Selickis un Dominika Kundzeša. Konstantīns Raudīve beja latvīšu rakstneicas Zentas Mauriņas dzeives bīdrs.

Albina Kundzeša un Dominika Kundzeša beja mosas, Izidors Kundzešs — jūs broļs. Francis Kemps beja Pītera Miglīnīka mosas Marias dāls, bet ūtras mosas Annas dāls beja Nikodems Rancāns.

Parlamenta deputati, ministri un ministru paleigi beja F. Trasuns, F. Kemps, J. Kindzulis, O. Laizāns, J. Pabērzs, J. Opycāns. Kai katoļu prīsteri strodvoja F. Trasuns, M. Dukajskis, P. Smeļters, P. Apšintīks, P. Strods, J. Kazlāss, N. Trepša. Profesori beja F. Trasuns, P. Strods, R. Putnīšs, L. Latkovskis. Orsti — O. Skrynda un A. Lavrinoviča, inženers arhitekts F. Kemps, mežziņš A. Garančs. Juristi — J. Pabērzs, P. Laizāns, V. Krops, skūlotoju

— R. Tabine, J. Turkopulis, P. Baško, D. Kundzeša, I. Kundzešs, T. Selickis, M. Apels, A. Eglojs, L. Latkovskis, O. Rupajns, A. Sprūdžs, M. Andžāne, S. Seils, G. Upineica, J. Ludboržs, V. Galvanovska, N. Giluča. A. Ancāns komponēja dzīsmas, E. Krustāns beja ērģelīnīks.

Par Trednim strodvoja P. Miglīnīks, V. Strods, A. Sprūdžs, K. Strods-Plencintīks, J. Rečs, A. Smagars, J. Klīdzējs, bibliotekars beja V. Mundurs-Skuja.

Gromotu izdevāji — E. Kozlovskis, P. Apšintīks, F. Kemps, V. Locs-Vaideāns, laikroktu un žurnālu redaktori — E. Kozlovskis, F. Kemps, P. Apšintīks, M. Apels, S. Seils, J. Kindzulis, J. Turkopulis, P. Laizāns, J. Sprūdžs. Zemnīki — A. Jūrdžs un P. Prikujs.

A. Jūrdžs myžu beigos palyka naredzeigs, P. Miglīnīks goja būja ceinā par zemnīku ītseibom, S. Cunsks kryta pirmajā pasaulē karā. Ari O. Skrynda ir šo kara upurs. F. Trasuns pēc grytīm porzdeivojumim myra ar

sirdstrīku, A. Kundzeša emigrēja uz PSRS un personeibas kulta apstokļūs tur goja būjā. I. Kūkojs myžu pēdējā pūsmā dzeivoja Krīvijā un par jo liktni ziņu trykst. S. Belkovskis tyka nūgalynots cītumā, arī V. Galvanovska myra cītumā. V. Mickāns goja būja vilcīņa uzsprydzynošanas laikā Ardavas stacejā, Alberts Sprūdžs aizgoja vīnsaulē Rēzeknes bombardeišonas laikā. 1941. godā tyka deportēti M. Apels, P. Apšintīks, J. Kindzulis, E. Kozlovskis, V. Mundurs, bet 1949. godā — F. Kemps, K. Dāugule. Vocu hitlerīšu novel nūmetnēs goja būjā D. Latkovskis, P. Kulšs, J. Logins, Lelajā Tēvijas karā kryta V. Strods un J. Znūtenš. 1944. godā emigrēja uz orzemem M. Andžāne, J. Bučintīks, V. Kaupužs, J. Klīdzējs, L. Latkovskis, V. Locs, F. Murāns, N. Murāns, O. Pastors, K. Raudīve, O. Rupajns, K. Strods, N. Trepša.

Dominīks JERMOLOVIČS

Madonā

Nūbeigums nokamā laidīnī

ONTONS KŪKOJS SVĀTUMS

Veiri, Latgolas veiri!
Zylūs azarūs pārkiņi sper.
Salyuzt orkli, eceizis salyuzt —
Veiri Latgolā nasalyuzt.

Veiri, Latgolas veiri!
Dailos jumprovas lynaiit smeļ!
«Grīzes», «Kīvītes», «žogotu asteites»,
Veiri Latgolā nasalyuzt.

It jī drūši pa septāvu zemi,
Nav ceļu, kas mōņus vad.
Latgola — palaunogs goldā,
I Golds — arī Latgolā!

Veiri, Latgolas veiri!
Sērma māmeņa preteimā It
Voi kas eistōks par sērmmu itū —
Gūds taidam seņ jōatdūd!

Veiri, Latgolas veiri.
Apklust mirkli, pyrms dzīsmu sōkt —
Svātums, kas pīdzymst šai breidī,
Vēl dižōks, kai saules lāktis.

VĪNRŪCIS

Sīvu mīļoidams jys byutu,
skōvs jū tai, ka mīsa tērpst,
Bet kai apskausi — pēc kara
rūkas vītā stumbyns eiss!

Arī apryupeitu vairōk...
Viņ cik vīnu rūku var?
Teļu fermas sorga maizei
pōrōk sōja gorūza.

Leidz nalaime na Dīva lykta,
leidz nalaime, kai saks ļauns:
sīva kopūs jōapgulda,
bārnuki kaut zamgaļdi.

Sātā namozgoita greida,
zečes, kuliks nalōpeits,
i ar rūku vīnu pošu,
trusīni par nanūkaūt.

Lai ād vylks tū mīlēsteibu,
i tū dzeivi — atraišūs —
Madaļa, kai saulespuča
tepat īvulānūs veist!

Kū pa sevīm? Kūpā obim
byus treis rūkas, divas sirds,
arī mozōm atvaseitem,
tikš pa lāskai sīvišķai!
Kōzu dzīsmes pōrdzīdōtas,
kōzu zyrgi oplūkūs.

Sēd kai pīsta svešā vītā
sasakaunēs īgotnis.

Nikod Madaļai dūt mūtes,
Nikod plītā guni šķelt —
te to dāls, te meita lyudzās:
— Ved myšus tētēt atpakal!
Soka suns na sovā sātā
nagryb eistū kaulu grauzt,
arī mozīm vīnrūcānim,
svešas mōtes reikštes baist.

Pastōsteišu, naticēsīt!
Reizi verūs — Vīnrūcām
pamastajai sātai šķūrstyns
otkol kuplus dyumus vel.

Eimu tkšā, saime prīkšā,
vysi vīnkūp spīdušīs,
«Tāva sātā myžam svātā!»
raksteits pōri kosikam.

ŠUDIŅ

Rēzeknē lels nūtykums — pi bejušo skūlotoju institūta un gimnazijas ākas tiks atklots pīminēklis tvārojamo kajam myšus nūvoda kultūras vēsturnīkam, «Latgalīšu literatūras vēstures» (1957.) autoram Mikeļam Bukšam. Sovu pēdējū atdusas vītū jys atroda Baltijas jyras ūtrajā krostā — Zvidreijā. Sakarā ar pīminēkļa atklošonu uz dzimtinī ir atbraukuse jo lauloto draudzine, kura pīsadaleists svineibos.

MONSIŅJORAM N. RANCĀNAM — 120

«Sovas ticeibas pīnokumu pīļdeišona audzynojo latgalīšus par tykumeigim ļaudim un vysu tautu satur vasalu un nasamaitotu».

Nikodems Rancāns

Ar šaidu devīzi Rēzeknes latgalīšu kultūras bīdreibas valde, pedagogisko skūla, Jēzus Sirds bazneicas draudzes komiteja un Rēzeknes nūvodpētniceibas muzejs šo godā 13.—15. septembrī reikoj monsiņjoram Nikodemam Rancānam jo 120. godadīnai velteitus pasokumus.

13. septembrī pulksten 15.30 byus pulceišonos pi Rēzeknes pedagogiskos skūlas, lai nu turīnas brauktu uz Rogovku, kur byus monsiņjora dīnu tvodpasokumi.

14. septembrī pulksten 14.30 pulceišonos N. Rancāna un F. Trasuna tlu krustojumā uz pīmiņas breidi. Pulksten 15.30 pedagogiskajā skūlā atklos šū skūlu beigušūs, moceibu spēku un sabīdreibas porstovu salidojumu.

15. septembrī pulksten 10.00 byus pīmiņas breidis pi N. Rancāna kopa Mīra Tīlas kopūs, bet pulksten 12.00 soksts svineigs dīvkolpojums Jēzus Sirds bazneicā, velteits izcylo tautas audzynojoja pīmiņai.

Lotgaļu teikas

DYŽAZARS LUBONS

Senejūs laikūs azarim bejis nūteikts laiks, cik ilgi kurā vītā dreikst palikt. Kod nūteiktais laiks pegojīs, tad grybi — nagribi vajadzējis it uz cytu vītū. A kai taidis azars lai aizīt? Vīneigi pa gaisu, — cytaižōk nikai! Tōdēļ azari breineigā kōrtā cālušs dabasūs i ryukdami laidūs prūjom, cikom kaidis cylvāks pasaucis azaram pīmārōtu i pateikomu vōrdu... Tikai tūlaik azars dreikstējis laisītis zemē, apseguļt jaunajā vītā i nūsauktīs jaunajā vōrdā. Prūtams, leidz nōkūšajai ceļoonas reizei.

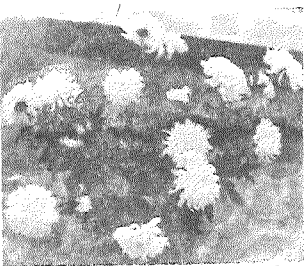
Livzemē, rītumūs nu Tōlovas, tīņōk, kur tagad Kangaru kolni, seņōk vīlņōjīs breineigi

lels azars. Tys bejis tik seņ, ka tō azara vōrda naptīmiņ vaira nivīns! Šam pošam azaram tod nu pīnōcis nūlyktais laiks i vajadzējis it uz cytu vītū. Brīsmēigi šņōkdams, jis cēlīs gaisā i šausaleigi krōkdams žōvīs pret sauli, uz Latgolas pusi. Aiztdams vēl nūbyrdynōjīs pa osorai: vīnu pi Rūpažim, ūtru pi Suntažim, a trešū — lelōkū — pūrūs pi Ceipines, kur vel tagad azari i ezereņi palykušī.

Tai ka ceļā leidz Aivīkstei nivīns napsaucis azaram pateikamu vōrdu, tys laidīs dziļōk Latgolā tkšā. Tymā vītā, kur tagad plēšs milzeigi klōnu plašumi, kaidas zem-

nīku sātās pogolmā stvītes velējušas drōbes. Izdzērdušas brīsmēigi, lubu plēšonai leidzeigu frūksni, velētōjas nūlykušas sovas vōles i vīna izasaukuse: «Nu teiri kai lubas i plēš!» — Sys tod nu bejis tys eistais vōrds, jo Lubōns mirkli nūzagōzīs zemē, apjimdams tū sātu i pogolmu ar vysom velētōjom pošā azara vyduct...
Vēļ tagad godūtīs, ka tbraucūt ar leivu azarā, tō dziļumā saradzama sātā, kuras pogolmā velējūtīs taipat kai tūreiz... Vātrainōs rudīņa nakītīs šū velēšonūs dzērd vysu lobōk, kur vīlņu šļaksti klauzd rokstā vīņ, rokstā vīņ kai veļas vōļu sītīni.

KĒNEŅA VYSVALŽA ZALTS

Kod Myšus eras 980. godā Palatu (tagad — Polocka), senejū lotgaļu, kēnesti pi Dau-

govas, tīkarōja Kijevas rusīni, lotgalim beja palykuse tikai vīna valsts. Ari tai atsaroda Dāugovas, šēs myšus liktīņupes, krostūs i saucēs Vērsīne (tagad — Jersika). Šei valsts vaira kai diveju godsymtu ilgumā izturēja pīaugūšū slavu agreseju austrumūs i palyka naptveiktal Tikai Reigas kryst-

nesu uzbrukums, kas nōce nu rītumim, 1209. godā derēja golu Vērsīnes, pādejōs lotgaļu kēnestes, pastōvōšonai. Vērsī-

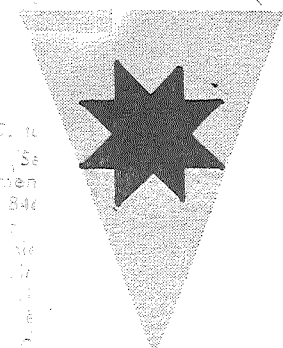
nes valdītīks telkēneņš Vysvalds bāga uz draudzeigū Leitoļu, kur atroda patvārumu valdītīka Dagerufa, sova sīvastāva... Ar tīm bēdeigīm seplaiku nūtykumim saistēs arī šei leivōntīšu teika.

Dyžanejā Vērsīnes pilt dzeivōjis kēneņš Vysvalds i valdējis par plašajōm lotgaļu zemem i ļaudim. Tymūs laikūs piļs apleicīnā bejis dyžan daudzū olūtu. I kaidē nu tīm kēneņš Vysvalds, nu krystnešu bāgdams, asūt paglobojīs vara konnu — pylnu ar sovas valsts zaļa naudū. Kod Vērsīnes piļs beidzūt nūnōkuse tīkarōtōju varā, par tōs vītvaldi tīcāls kaidis krystnešu komturs. Kaidu reizi piļs kolpōtōji, olūtūs teirādami, kēneņa naudas konnu asūt atrodūši. Tai ka jī bejuši diveji vīņ, tad par sovu atrodumu komturam navā ziņōjuši, a konnu paglobōjuši cyfā zaltā... Tok ar šū kēneņa zaļtā asūt bejis tai: jo nauda nu konnar kaidis pajēmis, tod pēc zynoma laika tū vajadzējis atlikt atpakal. Jo tys naticis izdareits, tod vainēgajam acis palykušas sorkanas, vaigs por-sagrītīs, a pošu lītīņūs kātāvōjis... Ari cytīm pastōsteit, kur nauda globojās, atradēji nadreikstējuši: tod draudējuse vēļ lelōka bāda... Tōdēļ nūticis tai, ka pēc šūs cylvāku nūves nivīns pats naasūt zynōjis, kur globojās kēneņa Vysvalža zaļts.

Tok kēneņa zaļta atradēju pēcteči vysī kai vīns bejuši sorkonom acim i pōrgrīztim vaigim... Tagad šī cylvāki dzymstūt jau kaidā padsmytājā paaudzē, tok apkaunojōšās pazeimes vys vēļ saglobojās.

J. SILICKA foto

SPORTA SVĒTKI PREIĻOS

Sporta kluba «Cerība» un LSB «Vārpa» rajona padomes kopīgi rīkotajā Sporta dienā Preiļos 12. augustā iesaistījās visi tie agrofīrmas sportisti, kas nebija ražas novākšanā. Nepiedalījās arī divi mūsu spēcīgākie gargabalnieki — Leonīds Valdonis un Aivars Žugris, kuri pēc savas iniciatīvas todien skrēja Maskavas starptautiskajā miera maratonā, kas pulcēja tūkstošiem sportistu no visas pasaules.

Bet lieliski organizētajā Sporta dienā Preiļos dalībnieku, diemžēl, bija pamaz. No agrofīrmas mēs ieradāmies četrpadsmit, un savus startus varam uzskatīt par veiksmīgiem. Spriediet paši.

Lielajā tenisā pirmo vietu izcīnīja mūsu «komandas» pārstāvis Egils Ukstiņš; bet otro — Romāns Petrovs.

Skrējienā pa Preiļu pilsētas ielām — divas trešās vie-

tas: Igoram Grigalim un šo rindu autoram (taisnības labad gan jāpiebilst, ka vecākajā grupā konkurence nebija liela).

Basketbola zibensturnīrā vīriešiem astoņu komandu konkurencē nācās samierināties ar otro vietu (pēc spēles laika pagarinājuma un mazāk veiksmīgas soda metienu sērijas). Spēlēja Jānis Džeriņš, Māris Ribņickis un Aivars Vasiļevskis.

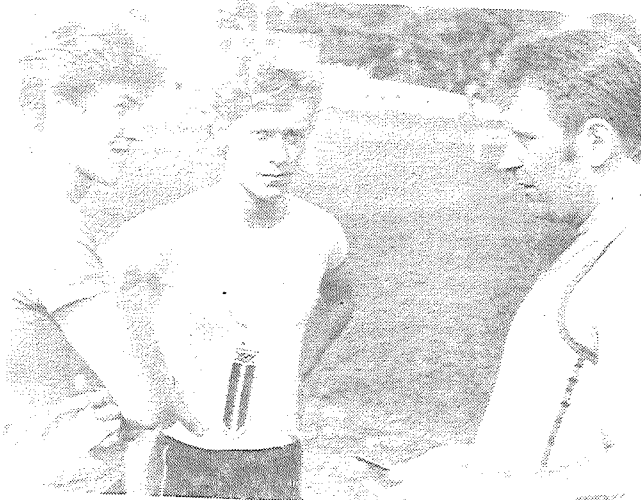
Basketbolā sievietēm bija septiņas komandas, no tām divas mūsējās. Otro vietu izcīnīja komanda, kurā startēja Terēze Dinnika, Svetlana Ivanova un Tatjana Skuratova, bet trešo vietu — Māriete Belousova, Ludmila Narņicka un Olga Vasiļkova.

Volejbola zibensturnīrā vīriešiem Aivars Vasiļevskis un Egils Ukstiņš ieguva trešo vietu. Abiem sievietēm trijniekiem gan neizdevās tikt finālā. Bet galvenais jau bija — piedalīties. Šādi pasākumi ir pelnījuši, lai tos atbalstītu.

Jānis Belousovs,
sporta mediķis

Attēlos:
Tenisists Romāns Petrovs.
Skrējēji — Jānis Belousovs,
Valdis Smukšs un Igors Grigalis. Siera rūpnīcas mikrorajona
jaunie futbolisti. Sacensību
parāde.

Jāņa Silicina foto

CEPŠANA

KO MĒS PAR TO ZINĀM,
UN KO NEZINĀM

ir produktu īpaša veida termiskā apstrāde, kas dod tiem īpašu garšu. Svarīgi ievērot vienu noteikumu: tauku izkarsēšanu, pirms liek apcepamo produktu. Var izmantot gan kausētu sviestu un taukus, gan izkarsētu eļļu. Kausētas, izkarsētas taukvielas nedeg, nedūmo, nekūp un paliek caurspīdīgas no gatavošanas sākuma līdz beigām.

Apcep parasti uz pannas nelielā tauku daudzumā. Galvenais — radīt ap produktu garoziņu, nepieļaut, lai tas izceptos, lai no gaļas, dārzeņiem un zivīm iztektu sula. Apcep ne ilgāk par divām trijām minūtēm, produkts jāapgroza tā, lai apcepta būtu visa virsma.

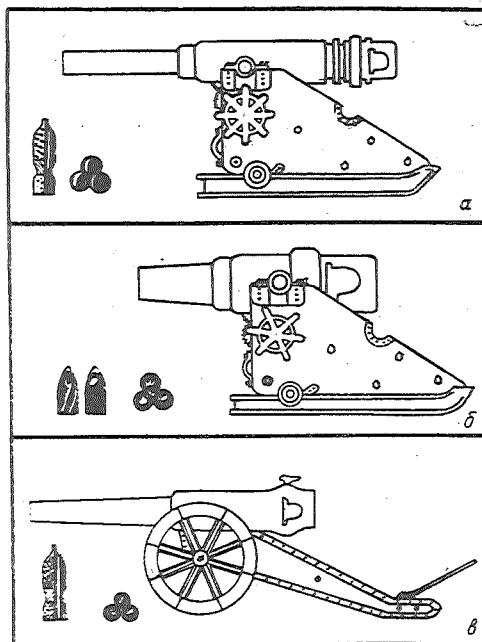
Var turpināt, līdz dārzeņi, zivis, mīklas un maltas gaļas izstrādājumi pilnīgi gatavi. Šajā nolūkā jāpalielina tauku vai eļļas daudzums, jāsamazina liesma un pannai jāuzliek vāks. Vairākumā gadījumu pilnīgi pietiek septiņu līdz piecpadsmit minūšu.

Cits cepšanas veids ir katliņā bez vāka uz ļoti lēnas uguns, taukus vai eļļu, sviestu ņemot vairāk — līdz viena centimetra augstumam. Tā ir viegla izvērtēšana. Lai labāk apceptos, sīki sasmalcina. Piemēram, dārzeņus pirms likšanas zupā.

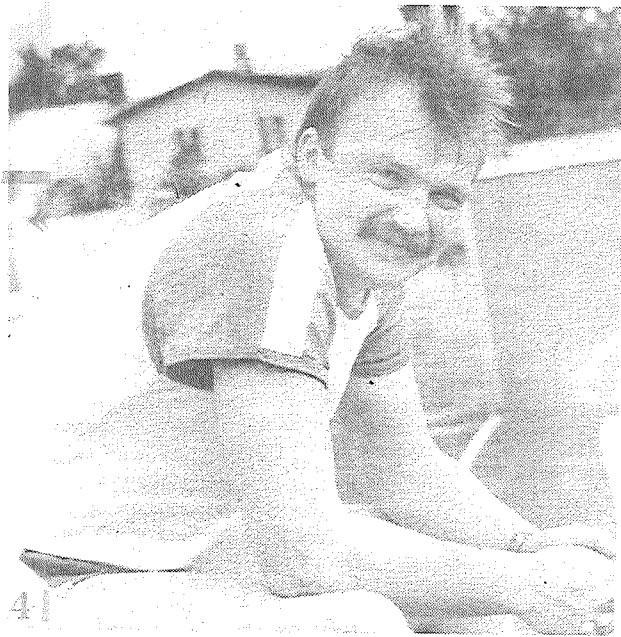
Pazīstams arī kāds ļoti sens veids. Taukus, sviestu vai eļļu ņem vairāk — pusotra līdz divu centimetru biezā kārtā un produktus — svaigas zivis, gaļu, kartupeļus — novieto uz pannas, lai no visām pusēm apņem taukvielas. Arī temperatūra ir augstāka — vidēji liela uguns. Tādai cepšanai vajag īpašu trauku — katliņu ar biežām sienām.

Vārīšana taukos — īpašs cepšanas veids, prasa visvairāk taukvielu, jo produktam pilnīgi jāpeld tajās. galvenokārt mīklas izstrādājumiem.

Cepšanai tauku tvaiķos cepeškrāsnī nepieciešama ļoti dziļa panna vai cepešpanna. Tā cep vesulu putnu vai lielu gaļas gabalu, ik pēc piecām — desmit minūtēm aplaista ar šķidrums un taukiem, kas notecējuši pannā. Tā ap gaļas gabalu veidojas tauku un tvaiku mākonītis. Šādi pagatavotu gaļu sauc par cepeti. Ja, iedurot vīrtuves adatu, no gaļas izplūst gaiša, nevis sārta, sula, cepetis ir gatavs.

Turpinājums seko
ATTĒLĀ: kazemātu tipa izbūves cietokšņa
valnī; ZĪMĒJUMOS — deviņpadsmitā gadsimta
beigu cietokšņu lielgabali: a) — sešu collu
1867. gada parauga lielgabals, b) astoņu collu tā
paša gada parauga mortīra, c) — piecu collu
haubice.

KINO SEPTEMBRĪ

2. «Kāds mirklis», L., 2. sēr.,
Indija,
3. «Liekais solis», VDR,
4. «Intervija», Itālija,
5. «Trakie stadionā», Francija,

6. «Zvirbulis arī ir putns»,
Ungārija,
7. «Pa kreisi no lifta», Fran-
cija,
9. «Izkrāptā tikšanās», «Tal-
linnfilm»,

10. «Kāpnes», «Mosfilm»,
11. «Legenda par balto pūķi»,
Polija, Japāna,
12. «Aizstāvis Sedovs», «Mos-
film»,

13. «Nobrukums», Čehoslovā-
kija,
14. «Vīrs uz goda», sfilm»,
16. «Cilvēks no Rio», Fran-
cija, Itālija,

17. «Mīļotais Radža», 1., 2.
sēr., Indija,
18. «Villa «Orhedeja»», Itālija,
Rumānija,
19. «Divi tukšā vietā», M. Gor-
kija,

VIKTORS KAZAKS

VĒSTURE UN LEGENDAS

7. turpinājums

Šajā sakarībā interesantas ir to laiku dokumentālistu piezīmes un vērojumi: «Izskatot 1846. gada 23. jūlija ministru žurnālu attiecībā uz dzertuvju skaitu Dinaburgas apgabalā valdnieks imperators izteicies, kas ticis arī agrāk vairākkārt atzīmēts, ka Dinaburgā ārkārtīgi izplatīta dzeršana, tālab par jaunu dzertuvju atvēršanu valdnieks piekrišanu neizrāda».

Cietokšņa celtniecība un labiekārtošana turpinājās, tika pilnīgota nocietinājumu sistēma, pakāpeniski uzlabojās to plānojums. Sakarā ar to, ka teritorija, kur bija izvietots cietokšnis, purvainā, visu ēku pamatus nostipri-

nāja ar ozolkoka pāļiem. Namu un nocietinājumu griestus būvēja ampīra stilā — masīvus, ar paugstinātu izturības pakāpi. Ēku sienu biežums sasniedza divus ar pusi metrus. Acīmredzot, tām bija arī aizsardzības pārdēvējās nocietinājumu uzdevums, jo bija izvietotas gar galveno valni, to ārējais un iekšējais plānojums bija rūpīgi pārdomāti, bija pielāgotas tam, lai varētu šaut.

Stagnā grunts nedeva iespējas tīrībā un kārtībā uzturēt ielas un laukumus. 1843. gadā cietokšņa komandants griezās Inženierdepartamentā ar lūgumu par nokļāšanu ar bruģakmeņiem un ūdens noteces cauruļu ierīkošanu zemē. Šo jautājumu atrisināja pozitīvi, un 1857. gadā attiecīgie darbi bija pabeigti. 1843.—1844. gados Aleksandra vārtu tuvumā tika izveidots inženiertehniskais arsenāls, kurā izvietoja dažnedažādas remontdarbnīcas. Kad celtniecības darbi bija pabeigti, to sāka izmantot kā artillerijas arsenālu.

Cietokšņa būve pie Daugavas ievilkās gadu desmitos. Cara valdība darbus šeit pastāvīgi kontrolēja. Par to liecinā arī šāds fakts. Piecu gadu laikā (1846. līdz 1851. gadam) cietokšni trīspadsmit reizes iecēja pats imperators.

Taču, neskatoties uz visu to, darbiem nebija paredzams gals. 1851. gadā 31. maijā, atzīmējot nocietinājumu izbūves labo kvalitāti, Nikolajs I ar ironijas pieskaņu izteicās: «Manā laikā Dinaburgas cietokšni būvē jau trīsdesmit vienu gadu. Es gribētu, lai celtniecību pabeigtu manas dzīves laikā. Tomēr nez vai līdz tam nodzīvošu». Caram bija patiesība. Darbi te turpinājās vēl divdesmit septiņus gadus.

1860.—1863. gados, kad cēla Pēterburgas — Varšavas dzelzceļu, tika izveidots uzbērum, kas apkārtnes ainavu nosedza no pilsētas pusēs. Tas nodereja par ieganstu uzbūvēt tā dē-

vēto Varšavas nocietinājumu līniju, kas jo labi pastiprināja cietokšņa aizsardzības spējas no austrumu pusēs.

1863. gadā uzliesmoja jauna poļu sacelšanās. Sakarā ar to cietokšņa apbruņojumu papildināja ar 258 jauniem lielgabaliem. Tādā kārtā, cietokšņa bruņojumā šajā laikā bija 539 lielgabali. Tas ir, vairāk par pusi no tā lielgabalu skaita, kas krievu armijā 1812. gadā bija pavisam. Kā zināms, Napoleona iebrukuma apturēšanai Krievija uzstādīja 930 lielgabalu.

1878. gadā cietokšņa celtniecība bija pabeigta pilnībā. Tas bija viens no svarīgākajiem nocietinājumiem punktiem uz Krievijas rietumu robežās.

Fortifikācijas ziņā Dinaburgas cietokšnis tika uzskatīts par vienu no visnepieejamākajiem, to raksturoja ieceru dziļums, to risinājuma oriģinalitāte un daudzi citi inženiertehniskās domas šedevri. Celtniecībā tika izmantoti sasniegumi, ko līdz tam bija guvusi krievu militārās celtniecības māksla. Tajā skaitā bija izmantota tālu un tuvu fortu sistēma. Pirmo reizi pasaulē līdzīgs fortu cietokšnis Pēterim I uzcelts 1710. gadā un nosaukts par Kronštati. Dinaburgas cietokšņa fortu, kaponieru, bastionu, tiltu un galvenā vaļņa celtniecībā piedalījās pazīstami kara inženieri Baturins, Snitko, Stavickis, Brains un citi, viņu vārdi iekalti plāksnēs, kas iemontētas nostiprinājumu sienās. Taču tiešajiem darbu izpildītājiem, tiem, kuri ar savām «zelta rokām» radīja šos stipros nocietinājumus, kas cieta un gāja bojā, aizstāvēt Dinaburgas cietokšni, cara un buržuāziskie vēsturnieki neatrada vietu savos memuāros. «Dinaburgas pilsētas domes vietējās izziņās par cenām būvmateriāliem, raktiskiem dokumentiem un rasējumiem, instrumentiem, dažādām lietām, meistariem un strādājošajiem ļaudīm» cilvēks — pedējās ailēs.